

Inspiration till läsning och ordkonst

Bokpaket för åk 7–9 år 2025

SYDKUSTENS
ORDKONSTSKOLA

LWS

Lisi Wahls stiftelse
för studieunderstöd

INNEHÅLL

Introduktion	3
Bokurval för åk 7–9.....	3
Allmänna diskussionsfrågor	4
Frågor kring karaktärer, miljö och handling	4
Inspirationsuppgifter inför läsningen	4
Moa de Bruin: <i>Mitt medelroliga liv</i>	5
Keith Gray: <i>Sveket</i>	6
Linda Jones: <i>Lejonflock</i>	7
Mats Jonsson: <i>Stinas Jojk</i>	8
Alex Khourie: <i>Lillebror</i>	9
Johanna Solberger: <i>Den största lögnen</i>	10
Ellen Strömberg: <i>Ingen början, inget slut</i>	11
Helhetsmaterial.....	12
Allmänna diskussionsfrågor	13
Frågor kring karaktärer, miljö och handling.....	13
Elin Bengtson: <i>Vrakstrand</i>	14
Elin Bengtson: <i>Vrakstrand</i> - Koll på orden	16
Läskarta Elin Bengtson: <i>Vrakstrand</i>	17
Oskar Kroon: <i>Det finns inget paradys</i>	18
Oskar Kroon: <i>Det finns inget paradys</i> - Koll på orden	20
Läskarta Oskar Kroon: <i>Det finns inget paradys</i>	21
Annika Rautoma: <i>En fjäril under nyckelbenet</i>	22
Annika Rautoma: <i>En fjäril under nyckelbenet</i> – Koll på orden	24
Läskarta Annika Rautoma: <i>En fjäril under nyckelbenet</i>	25
Välkommen på bokträff för lärare!	28
Sugen på mera ordkonst?	28

© Sydkustens ordkonstskola 2025

Texter: Hanna Lundström och Katja von Wendt

Layout: Print Mill Ab, Lovisa

Tack till författare, illustratörer och förlag! Materialet är framtaget med understöd från Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd sr som också bekostar bokpaketen till skolklasser.

INTRODUKTION

Varje läsår erbjuder Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd skolor för årskurs 7–9 möjligheten att ansöka om bokpaket. Skolorna kan välja att ansöka om klassuppsättningar eller enskilda böcker för att användas i undervisningen. Titlarna har valts av Sydkustens ordkonstskola som även skapat detta material.

I materialet finns allmänna diskussionsuppgifter och specifika inspirationsuppgifter inför läsningen av varje enskild bok. Till tre av titlarna har ordkonstskolan skapat ett mer utförligt material med läskarta, ordlistsuppgifter samt ytterligare kreativa ordkonstsuppgifter som fördjupar läsupplevelsen under och efter läsningen.

Läs- och skrivglädje!

Bokurval för åk 7–9

- Elin Bengtson: *Vrakstrand**
- Moa de Bruin: *Mitt medelroliga liv*
- Keith Gray: *Sveket*
- Linda Jones: *Lejonflock*
- Mats Jonsson: *Stinas Jojk*
- Alex Khourie: *Lillebror*
- Oskar Kroon: *Det finns inget paradiset**
- Annika Rautoma: *En fjäril under nyckelbenet**
- Johanna Solberger: *Den största lögnen*
- Ellen Strömberg: *Ingen början, inget slut*

**Till dessa titlar finns det utförligare material*

Allmänna diskussionsfrågor

De allmänna diskussionsfrågorna kan användas under läsningen av vilken som helst bok. Diskussionsfrågorna berör karaktärer, miljö samt handling och uppmuntrar läsaren att reflektera vidare kring dessa. Det är naturligtvis möjligt att självständigt svara på frågorna, men vi rekommenderar att eleverna regelbundet efter varje läspass/avsnitt samtalar tillsammans med sitt på förhand utsedda pratpar. Detta fördjupar avsevärt läsupplevelsen. Om fler elever eller en hel klass läser samma bok, kan man dessutom utvidga diskussionen till att omfatta hela gruppen efter att paren först fått fundera tillsammans. Ju fler som samtalar, desto djupare i texten når diskussionen då fler motiveringar och textexempel lyfts fram. Att läsa tillsammans är underbart!

Frågor kring karaktärer, miljö och handling

- Vilka inre och yttre egenskaper beskrivs hos karaktärerna i detta avsnitt?
- Lista miljöerna och platserna i avsnittet och berätta vad man får veta om dem.
- Vilken betydelse har miljön eller platsen för karaktären i avsnittet? Och vilken betydelse har miljön för handlingen?
- Berätta om en händelse i avsnittet som påverkade huvudpersonen positivt. Berätta också om en händelse som påverkade huvudpersonen negativt.
- Beskriv en händelse i avsnittet som överraskade dig eller väckte en annan känsla.

Inspirationsuppgifter inför läsningen

Ett sätt att introducera boken är att låta eleven skapa en egen text som behandlar någon aspekt av verket. På det sättet får eleven en förförståelse av vilka teman som finns i texten och uppgiften väcker förhoppningsvis även engagemang samt intresse för boken.

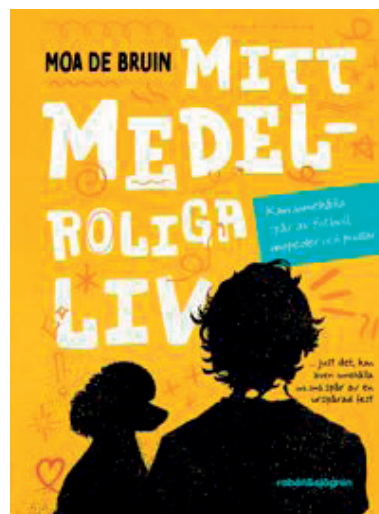
I detta pedagogiska material finns inspirationsuppgifter inför läsningen till samtliga verk i bokurvalet för åk 7–9 år 2025. Inspirationsuppgifterna för *Vrakstrand* av Elin Bengtsson, *Det finns inget paradys* av Oskar Kroon samt *En fjäril under nyckelbenet* av Annika Rautoma hittas i avsnittet **Helhetsmaterial**.

Moa de Bruin

Mitt medelroliga liv

Möt Algot Algotsson. En rätt vanlig åttondeklassare. Han hänger med sina kompisar, har skilda föräldrar, spelar fotboll och är lagom bra i skolan. Vad mer? Jo, Algot är jättekär i Armina som går i ettan, ja, alltså ettan på gymnasiet. Och snacka om flyt när han lyckas fixa prao på samma ställe som hon extrajobbar på: Optikern! Bästisen Inez tjarar om att de ska ha fest, perfekt tajming då att Algot ska vakta ett stort hus! Eller? I Algots liv blir det inte alltid som han tänkt ... Kaoset är ett faktum!

Känslor, kompisar, kärlek i en rolig och snabb berättelse i humoristisk bloggform. 215 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Huvudpersonen tvingas skriva en blogg som ett skolprojekt. Skriv en bloggparodi där du i minsta detalj försöker beskriva din dag.

Exempel:

Mobilväckningen ringde och jag tryckte av den. Samtidigt knäppte jag på ljudet och kollade vilka notiser jag fått medan jag sov. Misan hade skickat en snap med en närbild på sin panna. Jag snappade tillbaka. Min bild blev dålig, jag såg halvdöd ut men jag orkade inte ta en ny så jag skickade den ändå. Några reaktioner: hjärta, hjärta, Lisas måste jag kommentera annars tror hon att jag är sur. Vilgots snap svarade jag på utan att titta...

Tips!

Moa de Bruin har skrivit en fortsättning på *Mitt medelroliga liv*, den heter *Min superkaosiga vår*.

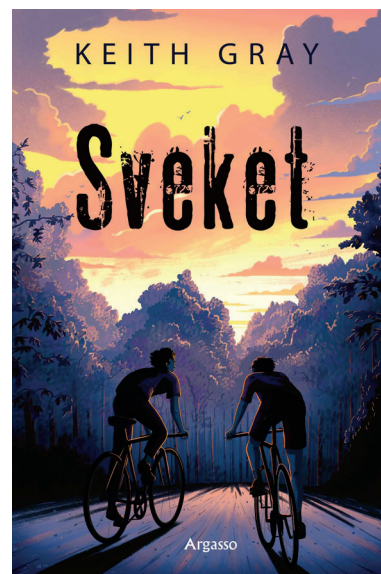
Keith Gray

Sveket

Det enda Marshall vill är att komma hemifrån en stund och slippa sin pappa. Rory däremot är bara glad att sommarlovet äntligen har börjat. Så när de ger sig ut på strövtåg med sina cyklar och av en slump stöter på en bortglömd underjordisk bunker i utkanten av skogen, blir de överförtjusta.

Marshall och Rory klättrar ner i bunkern, och det startar en händelsekedja som kommer att testa deras vänskap till bristningsgränsen. Går det att förlåta när man en gång har blivit sviken?

En lättläst kortroman om rivalitet, svek och föräldrar i kris. 120 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Skriv en miljödigt! Tänk på en plats som är viktig för dig. Försök återvända till den i ditt minne. Skriv om platsen genom att fortsätta på meningarna. Skriv gärna en dikt till, och låt den handla om en plats som du inte ännu har varit på. Vad tror du att du skulle uppleva på den platsen?

Jag är i/på _____

Här finns _____

Det doftar _____

Jag hör ljudet av _____

Jag ser _____

Viktigast är _____

Tips!

I Inspirationsmaterialet till Lisi Wahls bokpaket för åk 7–9 år 2024 finns ett helhetsmaterial till Keith Grays roman *Klättrarna*. Du hittar materialet på ordkonst.fi.

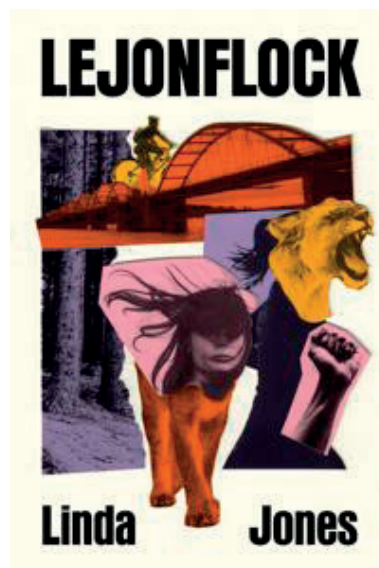
Linda Jones

Lejonflock

Vera, Jasse och Minna ska alltid hålla ihop, speciellt nu i sjuan. Första skoldagen ser de några äldre, tuffa tjejer som står lutade mot väggen. Tjejerna kallar sig för Bunny och Bunny kräver hämnd på killar som skriker hora och betar sig som svin, utan att det ger konsekvenser. Och Jasse och Vera ska bli deras lakejer.

Under hösten kommer Vera och Jasse längre och längre ifrån Minna. Hon vet inget om mötena, kvällarna, skogen. Tror de. Mitt i allt träffar Vera en kille, Isak. Han är den första och den största. Men Bunny skonar ingen.

Linda Jones skriver med absolut gehör om ensamhet, utsatthet, kompisskap och det farliga i att vara ung. *Lejonflock* är en fascinerande och lysande uppväxtskildring där frågan om hämnd ställs på sin spets: Var går egentligen gränsen? 310 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Rykten sprids väldigt fort och ofta växer ryktena i omfång på vägen. Talesättet "att göra en höna av en fjäder" hänger ihop med fenomenet, små händelser kan snabbt bli stora.

Skriv en dikt där du beskriver en liten händelse på första versraden och sedan låter du händelsen växa och växa, rad för rad. Hur gigantiskt slutar det? Om du vill kan du avsluta dikten med en dömande kommentar.

Exempel:

Jag hörde att han inte märkte henne på busshållplatsen

Jag hörde att han ignorerade henne då de väntade på bussen

Jag hörde att han vägrar prata med henne ens på busshållplatsen

Jag hörde att han hatar henne så mycket att han inte åker med samma buss

Jag hörde att han hotade henne på busshållplatsen

Jag hörde att han slog henne då hon skulle stiga på bussen

Jag hörde att han misshandlade henne och skuffade henne framför bussen

Jag hörde att han försökte mörda henne

Jag hörde att hon dog

Hon förtjänade det säkert

Tips!

I Inspirationsmaterialet till Lisi Wahls bokpaket för åk 7–9 år 2024 finns ett helhetsmaterial till Linda Jones roman *De tar allt ifrån oss*. Du hittar materialet på ordkonst.fi.

Mats Jonsson

Stinas Jojk

Stinas jojk är en fascinerande serieroman om Stina Larsdotter, sameflickan som inte slutade växa. När hon levde i mitten av 1800-talet var det inte ovanligt att människor med udda utseenden visades upp mot betalning, och Stina lät sig övertalas. Den fatiga renskötardottern från Malå blev en attraktion i både stimmiga ölkällare och fina salonger.

Så småningom blev hon känd över hela Europa, och med tiden alltmer självständig. Stina, som började som ett offer för sin samtid, blev en driven affärskvinna som under sitt korta liv både kunde hjälpa sina föräldrar ekonomiskt och köpa ett eget hemman.

Stina mättes och undersöktes under sin levnad, bland annat av rasbiologen Anders Retzius, och efter sin död 1854 ställdes hon ut på Karolinska Institutet. År 2024 begravdes Stinas kvarlevor i Malå. 363 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

I *Stinas jojk* visas människor som på något sätt skiljer sig ur mängden upp mot betalning. Vänd på premissen och försök tänka dig den mest vanliga personen idag. Skapa en reklamaffisch som försöker locka människor att komma och titta på hen eller någon av dessa:

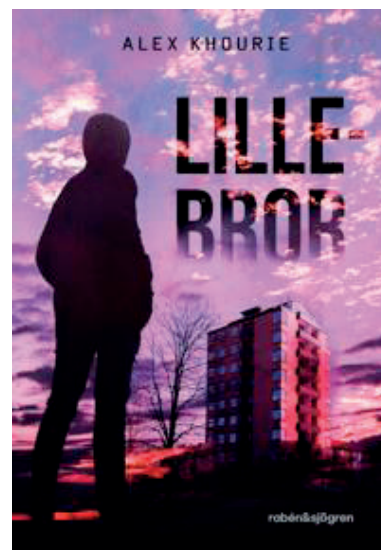
- Bokförare Bengt Bengtsson
- HR-assistent Hilma Holmkvist
- Kommunaltjänsteman Kerstin Karlskog
- Butiksbiträde Bo Berg
- Hälsocentralläkare Heta Hagström
- Pappersfabriksmekaniker Paul Petersson

Alex Khourie

Lillebror

Hishem har bott hela sitt liv i Solberga, ett utsatt område i utkanten av Stockholm. Men det är hans ort och han älskar den även om våldet smyger sig på och skjutningarna och sprängdåden blir allt fler. Men Hishem och hans kompisar är inte en del av det där. De har ambitioner, bra familjer och drömmar om en annan framtid. De hänger på grillen, åker och badar, väntar spánt på antagningsbeskedet från gymnasiet. Allt är lugnt tills den dagen de får uppdraget att hålla koll på tolvårige Zubeir ...

Lillebror är en stark roman av Alex Khouris om att växa upp mitt i gängvåldet utan att själv vara en del av det. Om vänskap och kärlek och om de som är oskyldiga men ändå drabbas när katastrofen närmar sig. 257 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Boken *Lillebror* handlar om Hishem och hans vänner Fidel, Alieu och Nuru. När de pratar med varandra använder de många slangord som är lånbord från olika språk. Här får du några exempel:

- *Cok* – används ungefär som ordet "våldigt"
- *Shuno* – kille
- *Walla* - betyder "jag svår på gud", och används ungefär som "jag menar allvar"
- *Para* – pengar
- *Akhi* – betyder "bror", men används som ordet "kompis"
- *Chorba* – betyder "soppa", men används som ordet "kaos"

Skriv en dialog där du använder orden ovan. Låt dialogen utspela sig på en restaurang, och låt samtalet handla om en motgång som den ena talaren har haft.

Vilka slangord använder du i din vardag? Skriv en lista med förklaringar som en vuxen kan förstå.

Tips!

Alex Khourie är också författare till uppmärksammade och kritikerrosade *Bror*, som bland annat nominerats till både Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris, Slangbellan och Adlibrispriset. På rabensjogren.se hittar du lärarhandledningar till *Lillebror* och *Bror*.

Johanna Solberger

Den största lögnen

Noomis syster Lia är försvunnen. Föräldrarna vill inte prata om henne, och hon svarar inte när Noomi ringer. När gymnasiet börjar efter sommarlovet har Noomi ett tydligt mål – att hitta sin syster och övertala henne att komma hem igen. Jakten på Lia leder henne till skolans teatergrupp och Noomi förälskar sig omedelbart i teatern och får vänner där. Vad vännerna inte vet är att Noomi tillhör en strikt kristen församling med hårda regler kring vilka hon får umgås med och på vilket vis.

Snart ljuger Noomi för sina föräldrar och glider allt längre ifrån dem och församlingen. Till slut är hon så intrasslad i lögnen att hon har svårt att se vägen ut.

Starkt och berörande om att växa upp i en församling med hedersproblematik. Om familj, vänskap och om att tappa bort och hitta sig själv igen. 173 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Föräldrarna i *Den största lögnen* styr huvudpersonens liv med järnhand. De bestämmer över vem hon får träffa, vilka hobbyn hon får ha, vad hon ska göra på fritiden och vilka åsikter hon ska ha.

Hur mycket får föräldrar bestämma? Och vad ska man göra med alla krav, regler och förväntningar föräldrar ställer på en? Skriv två listor. Den ena listan ska innehålla saker du tycker att det är okej att föräldrar bestämmer. Den andra listan ska innehålla saker som du inte tycker att föräldrar har rätt att bestämma över.

När du har skrivit båda listorna får du skapa en motsatsdikt av listorna. Avsluta dikten med ett starkt slut! Alternativt kan du skriva en dikt om föräldrakrav och diktjagets reaktioner.

Exempel:

*Ni kan varna mig om farligheter i världen, men ni får inte stänga in mig.
Ni kan skjutsa mig till träningarna, men ni får inte välja min hobby.
Ni kan laga hälsosam mat åt mig, men ni får inte tvinga mig att äta kött.
Det är inte ert liv, det är mitt!*

*Ni vill att jag ska spela piano, men jag vill spela pleikka.
Ni vill att jag ska läsa läxor, men jag vill träffa mina kompisar.
Ni vill att jag ska åka till mormor, men jag vill åka på festival.
Ni och jag
Vem bestämmer över mitt liv?*

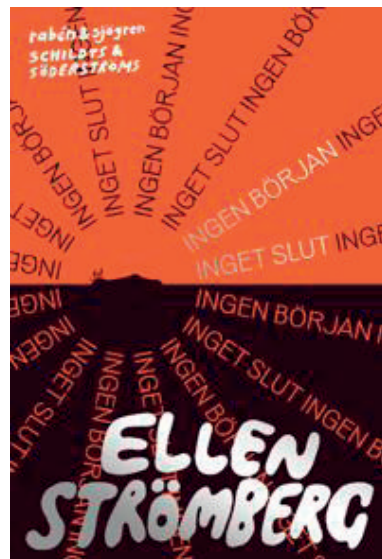
Ellen Strömberg

Ingen början, inget slut

Benjamins pappa ska jobba med en utgrävning i skärgården hela sommaren, och Benjamin försöker få tiden att gå utan sin bästis Olivia. Och utan mamma förstås. Att det ska vara så nu och för all framtid vill han knappt tänka på.

En stekhet dag på stranden dyker Tristan upp. Han är fjorton år och lika karismatisk som hemlighetsfull. Benjamin dras direkt till honom, men varför verkar alla i byn tycka så illa om Tristan och hans familj? Ju närmare Tristan och Benjamin kommer varandra desto fler frågor väcks. Vad är det Tristan döljer? Vad är en jungfrudans? Och vad är en everlevare egentligen?

Ingen början inget slut är magisk realism om förälskelse, sorg och utanförskap. Och om att leva vidare i andra, för evigt. 220 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Sommarlovssunkighet: att befinna sig på alldeles fel plats under sommarlovet är en bekant känsla för de flesta. Att vara kvar hemma då alla andra åkt på läger, semesterresa, till stugan eller att själv tvingas i väg till någon trist ödslig sommarstuga, till mor- eller farföräldrar - alternativen för sommarlovssunkighet är många.

Välj en sunkig sommarlovssituation. Lista upp allting som är uselt med att vara på denna plats, beskriv gärna detaljerat! Välj de 5–7 saker som känns starkast och skapa färgliknelser till dem. Skriv en dikt med hjälp av liknelserna och avsluta dikten med ett konstaterande om hurdant sommarlovet borde eller inte borde vara.

Exempel:

Sommarlovssunkighet

Dammgrått som den stillastående tiden på sommarstället där inget någonsin händer

Gräsgrönt som äckelkänslan av all hemsk mat jag tvingas äta

Grisrosa som svinorättvisan av att syrran får vara ensam kvar i stan

Isblå som ensamheten på en plats där alla andra känner varandra

Explosionsorange som stämningen i en liten stuga då det regnar fjärde dagen i rad

Sommarlov utan skoj och skratt

Tips!

Ellen Strömberg har även skrivit den prisbelönta ungdomsromanen *Vi skulle ju bara cykla förbi* - vinnare av Augustpriset för årets svenska barn- och ungdomsbok 2022, nominerad till Finlandiapriset i barn- och ungdomslitteratur 2022 samt nominerad till Adlibrispriset för årets ungdomsbok 2022.

Helhetsmaterial

Helhetsmaterial finns för *Vrakstrand* av Elin Bengtsson, *Det finns inget paradys* av Oskar Kroon samt *En fjäril under nyckelbenet* av Annika Rautoma.

Helhetsmaterialen innehåller förutom inspirationsuppgifter inför läsningen även läskartor med förslag för läspass, tre skilda övningar kring ordlistorna samt ytterligare tre ordkonstuppgifter som är tänkta att utföras under och efter läsningen av boken.

Sammanlagt fyra ordkonstuppgifter är inplacerade före, under och efter läsningen: en uppgift är den introducerande inspirationsuppgiften inför läsningen, två ordkonstuppgifter är inplacerade under läsningens gång och en uppgift fungerar som avslutande ordkonstuppgift efter läsningen.

Läspassen har grupperats till tre helheter med övningar kring ordlistor. Övningen **Koll på orden** går ut på att svåra ord i avsnitten paras ihop med rätt betydelse. För att stöda elevens läsflyt, görs övningarna kring ordlistorna helst inför läsningen av helheterna. Övningarna kring ordlistorna finns som utskrivbara pdf-dokument.

Läskartorna är skapade enligt modellen 12 läspass per bok. Läskartorna finns även som utskrivbara pdf-dokument för eleverna. Läskartan synliggör helhetsomfattningen samt ger eleven ett sätt att markera avklarad läsning genom att kryssa över avklarad läspass. Läspassen är korta för att uppmuntra till en daglig läsvana i stället för veckovis stormläsning. Läraren väljer själv hur många läspass per vecka eleven förväntas läsa, men helheten är genomförbar på fyra veckor:

Vecka 1 Lektion: Introducerande inspirationsuppgift plus övningen kring första ordlistan

Mellan lektionerna: Eleven läser de fyra första läspassen

Vecka 2 Lektion: Allmänna diskussionsfrågor parvis/i större grupp plus ordkonstuppgift

Mellan lektionerna: Eleven gör övningen kring den andra ordlistan och läser de fyra följande läspassen

Vecka 3 Lektion: Allmänna diskussionsfrågor parvis/i större grupp plus ordkonstuppgift

Mellan lektionerna: Eleven gör övningen kring den tredje ordlistan och läser de fyra sista läspassen

Vecka 4 Lektion: Allmänna diskussionsfrågor parvis/i större grupp plus avslutande ordkonstuppgift

Allmänna diskussionsfrågor

De allmänna diskussionsfrågorna kan användas under läsningen av vilken som helst bok. Diskussionsfrågorna berör karaktärer, miljö samt handling och uppmuntrar läsaren att reflektera vidare kring dessa. Det är naturligtvis möjligt att självständigt svara på frågorna, men att regelbundet efter varje läspass/avsnitt samtala tillsammans med sitt på förhand utsedda pratpar fördjupar läsupplevelsen på ett helt annat sätt. Om fler elever eller en hel klass läser samma bok, kan man dessutom utvidga diskussionen till att omfatta alla efter att paren först fått fundera tillsammans. Ju fler som samtalar, desto djupare i texten når diskussionen då fler motiveringar och textexempel lyfts fram. Att läsa tillsammans är underbart!

Frågor kring karaktärer, miljö och handling

- Vilka inre och yttre egenskaper hos karaktärerna beskrivs i detta avsnitt?
- Lista miljöerna och platserna i avsnittet och berätta vad man får veta om dem.
- Vilken betydelse har miljön eller platsen för karaktären i avsnittet? Och vilken betydelse har den för handlingen?
- Berätta om en händelse i avsnittet som påverkade huvudpersonen positivt. Berätta också om en händelse som påverkade huvudpersonen negativt.
- Beskriv en händelse i avsnittet som överraskade dig eller väckte en annan känsla.

Elin Bengtson

Vrakstrand

Vrakstrand är en roman om arv och plats, om att försöka fylla i sprickorna i berättelsen, om de dödas vrakstränder och vrakstränderna i oss levande.

Huvudpersonen Sam bor med sin mormor och morfar i det lilla kustsamhället Marösund. Sams mamma Lina var bara tonåring då Sam föddes och hon omkom tragiskt då Sam var bebis. Skuggan av Lina är fortfarande närvarande i huset eftersom hennes gamla tonårsrum står orört kvar.

När den ett år äldre Lau kommer till Marösund för att sommarjobba och flyttar in i det tidigare orörda rummet, träder familjehemligheter fram i ljuset. Sam och Lau börjar nysta i tystnaderna kring Sams bakgrund. Sökandet för dem till Barcelona i jakt på den katalanska pojken – han som körde mopeden som kraschade den där sommarkvällen för sexton år sen. 254 s.

Inspirationssuppgift inför läsningen

Sams mamma dog i en olycka, bara 16 år gammal. Hennes rum finns orört kvar i huset, som en slags tidskapsel.

Hur tror du att ett tonårsrum såg ut för 15 år sedan? Föreställ dig att det är år 2010 och hitta på en karaktär som är 16 år gammal. Hur ser karaktärens rum ut? Hurdan inredning har hen valt, kan man av affischer eller annat se vilken musik hen lyssnar på, vilka filmer hen gillar? Märks hens hobby i rummet på något sätt? Beskriv rummet med tidstypiska drag!

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 4

I hamnen finns Ljugarbänken, en bänk där fiskarna berättar sina historier för varandra. Skriv en berättelse där två personer sitter på Ljugarbänken och den ena personen berättar om en väldigt dramatisk händelse för den andra. Välj själv om den andra personen är imponerad eller tveksam till berättelsen!

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 8

Upprepning är ett snyggt sätt att förstärka känslan i en text. Man kan välja att upprepa själva ordet, men man kan också skapa nya sammansatta ord där upprepningen är en del av ordet. I texten nedan ser man vilken effekt det får att upprepa ordet "olycka" flera gånger:

Citat s.112 *"Att man tänker på olyckan så mycket att klängrosorna i trädgården blir olycksaliga, att fören på båten klyver olyckshavet, och mot himlen kastar sjöfåglarna sina olycksskrän."*

Välj en känsla och skriv en dikt där du upprepar känslordet både i enskild och sammansatt form.

Avslutande ordkonstuppgift

Katten Morrisette fungerar i texten som en länk mellan Sam och Lina, som en slags symbol för bandet mellan dem. Och då Sam tänker på Lau beskrivs hen ofta som en räv.

Fundera över djur som symboler. Ofta väljs symboler så att en egenskap hos djuret visar hurdan känslan/personen är. Vilka känslor eller hurdana personer tycker du att följande djur kunde symbolisera?

- Igelkott
- Varg
- Örn
- Labradorvalp
- Kameleont

Elin Bengtson: *Vrakstrand* - Koll på orden

Läspass 1–4

1. Servitut	a) trollunge som lämnats i ersättning för bortrövat barn
2. Mareld	b) en krydda
3. Bortbyting	c) vätska som uppkommit genom kondensering
4. Muskot	d) ända av rep eller lina
5. Galonställ	e) inskränkning i rätten att bruka en fastighet
6. Blemma	f) uppsättning regnkläder
7. Tamp	g) ett naturfenomen som ger havet ett turkost sken
8. Kondens	h) liten blåsa i huden

Läspass 5–8

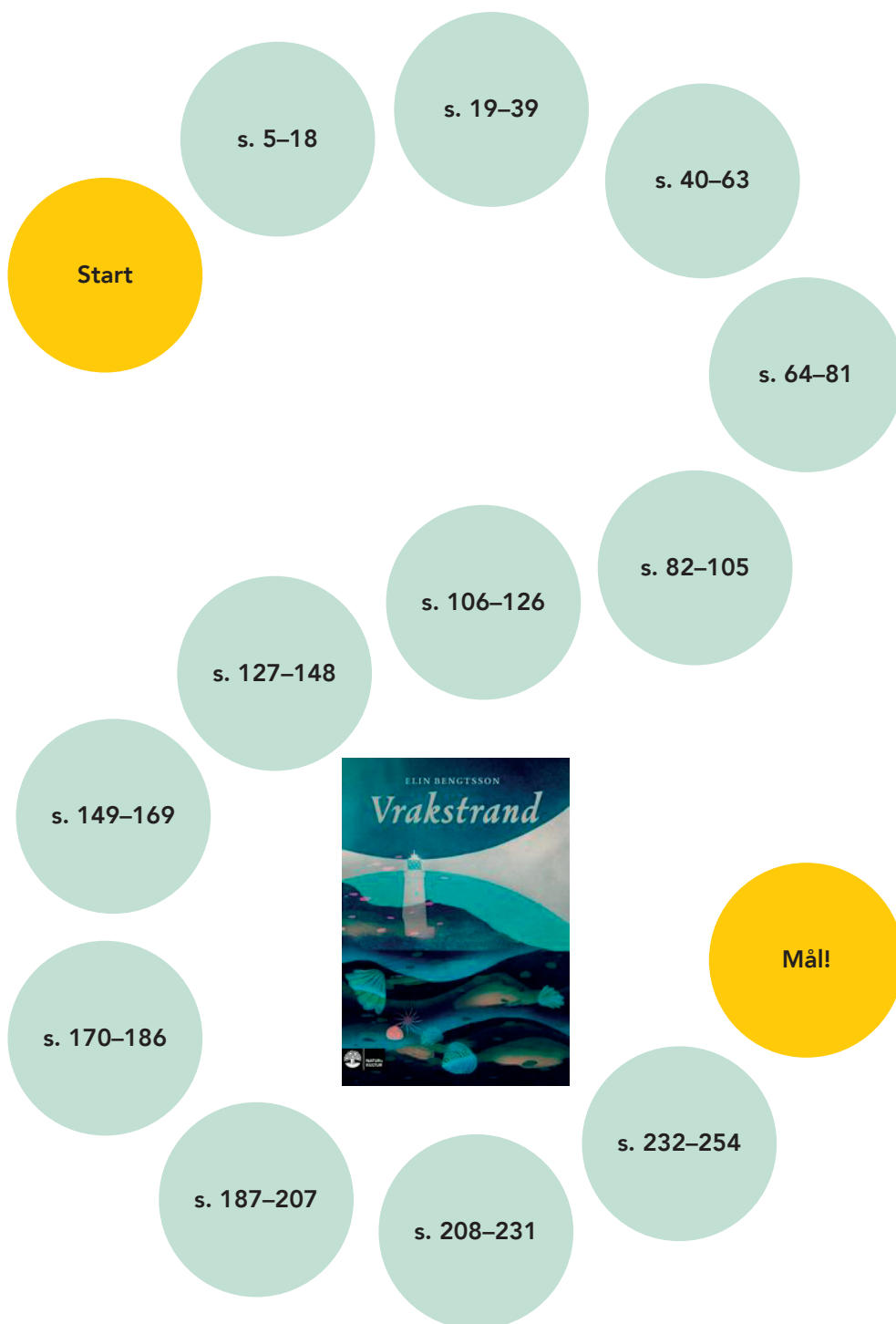
1. Palla upp	a) vara fylld av starka ljud
2. Merit	b) något som räknas någon till förtjänst
3. Genljuda	c) mjuka föremål för att skydda fartygssidor
4. Associationsbanor	d) spetsig tagg på pil eller krok
5. Durk	e) sittbräde i båt
6. Toft	f) stötta upp
7. Hulling	g) golv i fartyg
8. Fendrar	h) nervtrådsförbindelser mellan olika fält i hjärnbarken

Läspass 9–12

1. Exalterad	a) balanslina
2. Dunst	b) långsmalt upprivet håll
3. Slackline	c) sammanhållen grupp människor
4. Reva	d) plats på jordytan rakt över jordbävningshård
5. Belamrad	e) luktande gas eller ånga
6. Humma	f) säga hm
7. Kollektiv	g) fyllt med föremål som kräver mycket plats
8. Epicentrum	h) hänryckt

Läskarta Elin Bengtson: *Vrakstrand*

Sidnumren är hämtade ur Natur & Kulturs upplaga 2024.

Oskar Kroon

Det finns inget paradisi

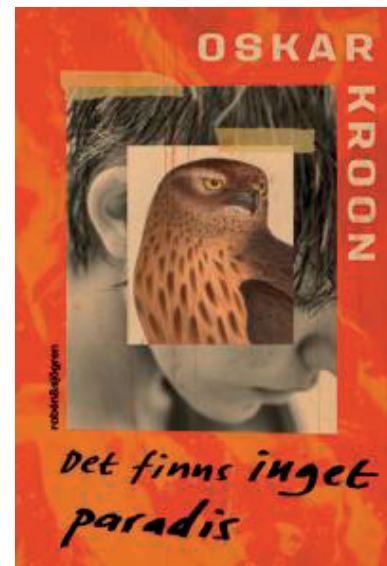
Det är sommarlov och Alex ska bo ett tag hos morfar i Paradiset. Helst hade han befunnit sig någon helt annanstans, men mamma har fått ett uppdrag som hon och hennes samvete inte kan tacka nej till.

Mamma påstår att morfar är snäll, längst inne. Men sen mormor dog har morfar förändrats. Han har blivit en sån som verkar hata allt, utom möjligen den jäkla robotgräsklipparen.

I Paradiset finns också Tage, som kanske hänger med Alex mest för att han måste, och så en ängshök som på något vis ser rakt igenom Alex.

Så dyker Nina upp som från ingenstans, som en perfekt låt man hör för första gången. Och Alex bara vet att han måste få träffa henne igen.

En finstämd berättelse om den första kärleken av dubbla Augustprisvinnaren Oskar Kroon. 228 s.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Huvudkaraktären Alex gillar låten *Summertime sadness* av Lana Del Rey. I låttiteln finns ett ord som påminner om sommar och ett ord som avslöjar känslan ledsenhet. Lyssna gärna på låten i några minuter för att bli bekant med den.

Gör en text som blir en motsats till låten *Summertime sadness*.

1. Ställ en timer på fem minuter: Hur många vinterord kan du komma på på fem minuter?
2. Ställ en timer på fem minuter: Skriv ner alla lyckliga ord du kan komma på.
3. Använd orden du har samlat i en dikt eller kort berättelse. Låt din text heta *Vinterlycka*.
4. Hur skulle din text låta om den blev tonsatt? Vilka instrument skulle man behöva för att spela den? Vilken artist skulle du vilja att skulle framföra din låt?

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 4

I boken *Det finns inget paradys* finns det många olika platser, eller miljöer, som är viktiga för berättelsen. Snart kommer du att läsa om stranden, och du har redan läst om sommarstugan som kallas för Paradiset.

Vilka platser är viktiga för dig? Skriv en lista på platser. Välj en av platserna och tänk dig att du aldrig mer kan besöka den. Däremot får du skriva ett avskedsbrev till platsen. I texten ska du göra följande:

1. Välj en hälsningsfras med rätt stämning.
2. Berätta om något som du har upplevt på platsen.
3. Säg hej då till platsen.
4. Ta upp något som du vill tacka platsen för.
5. Välj en avslutningsfras med rätt stämning.

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 8

Skriv en jag-dikt! Fortsätt meningarna. Skriv som om du vore Alex, skriv alltså ur hans perspektiv. Skriv en dikt till, men ur ditt eget perspektiv.

Jag är _____

Jag tycker _____

Varför _____?

Jag borde _____

Jag önskar _____

Avslutande ordkonstuppgift

Tänk dig att Nina och Alex ses igen efter 5 år. Fatta beslut om följande:

- **Var** ses de igen?
- **Varför?** Av en händelse eller för att de planerat det?
- **Vad säger de till varandra?** Skriv ner dialogen.

Läs igenom dina beslut gällande frågorna ovan och utveckla svaren till en liten berättelse.

Tips!

På rabensjogren.se hittar du en lärarhandledning med discussionsfrågor.

Oskar Kroon: *Det finns inget paradys* - Koll på orden

Läspass 1–4

1. Ditristad	a) felaktig uppfattning ställe
2. Pittoresk	b) bildskön, vacker att se på
3. Entledigad	c) förnuftig
4. Rimlig	d) avskedad
5. Förödelsen	e) repad med kniv eller något annat vasst
6. Begynnelse	f) fullständig förstörelse
7. Skeptisk	g) början
8. Vanföreställning	h) tveksam

Läspass 5–8

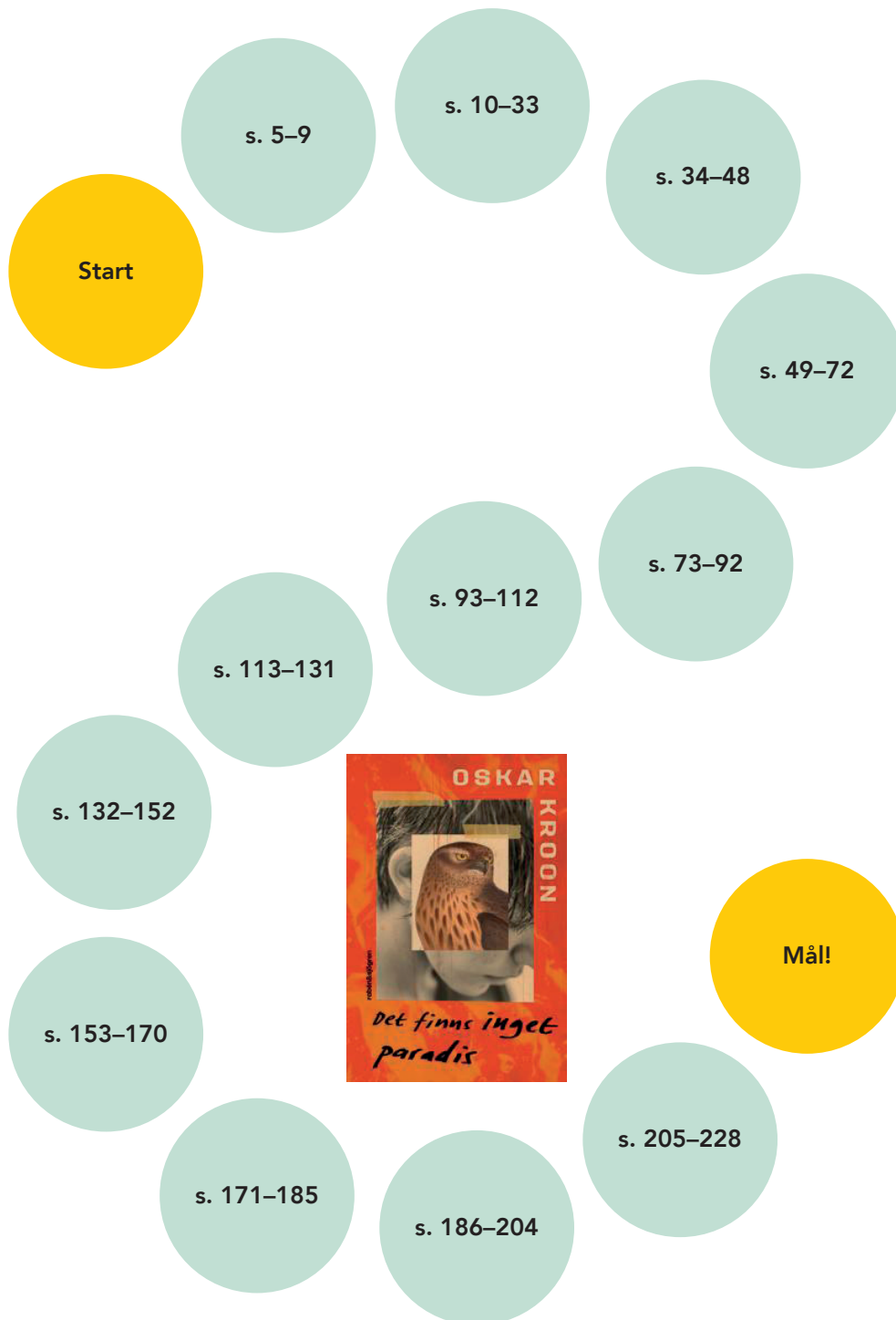
1. Slänt	a) föremål som man hänger upp kläder på
2. Containerfartyg	b) sluttning
3. Katastroftankar	c) gå eller fara förbi
4. Tvångsmässig	d) stor båt som transporterar varor
5. Nocturner	e) att vara tvingad till att göra något
6. Oberäknelig	f) pianostycken med känsla av dröm och natt
7. Galge	g) att tänka sig att det värsta kommer att hända
8. Passera	h) impulsiv

Läspass 9–12

1. Förnedrande	a) hormon som ger ökad energi
2. Besserwisser	b) förkrossande
3. Katastrofal	c) kränkande
4. Adrenalin	d) ett föremål som omsluter någonting
5. Hölje	e) en person som anser sig veta bäst
6. Existera	f) omöjlig att nå
7. Okontaktbar	g) känslösam
8. Sentimental	h) finnas till

Läskarta Oskar Kroon: *Det finns inget paradys*

Sidnumren är hämtade ur Rabén & Sjögrens upplaga 2025.

Annika Rautoma

En fjäril under nyckelbenet

Fjortonåriga Isas mamma och pappa meddelar att de ska skiljas, eftersom pappan blivit kär i en ny kvinna. Isa och lillebror Atte far illa på olika sätt av uppbrottet. Atte börjar snatta och Isa är övertygad om att pappa inte längre älskar henne. Allt är förstört.

I skolan finns Axel som går i nian. Han verkar vara den enda som förstår hur Isa har det, för hans pappa har också stuckit. Dessutom är Axel snygg.

En berättelse om att gå sin egen väg trots att livet förändras. Kanske blir det ändå bra till slut?

En fjäril under nyckelbenet vann LL-centers manustävling "Skriv för mig!" i kategorin lättlästa ungdomsromaner. 97 s.

Inspirationssuppgift inför läsningen

Livets lopptorg. Då Isas pappa ska flytta tömmer han vinden. Kanske han vill bli av med en del av sakerna och sälja dem på loppis? Skriv en annons stegvis:

- 1 Skriv en lista på föremål, känslor, annat du vill bli av med.
2. Välj ett föremål som du vill skriva om och ringa in det.
- 3 Läs följande exempeltexter och diskutera med ett par:
vad är det som gör de här texterna till annonser?

Säljes!

*En stor hög med smutsiga strumpor!
Du kan få fyra till priset av tre! Vissa
har små skador, som hål och stank av
fotsvett, men väldigt många är i gott
skick. De förvaras under min säng
just nu, men blir tillgängliga genast
när du vill ha dem. Hör av dig inom
kort, så blir de dina!*

Säljes!

*All min trötthet är till salu!
Det finns massor av den, och priset är lågt.
Om du är en person som har svårt att sova är
det här din möjlighet att göra ett riktigt bra kap!
Hör av dig på e-postadressen trött@loppis.fi,
så gör vi affärer!*

Gör din egen annons enligt samma mall som i exemplen. Beskriv det som du vill bli av med som något lockande, så att någon får lust att köpa det av dig.

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 4

Då Isa simmar på rygg funderar hon över varför taket i simhallen är så trist och hur hon skulle dekorera taket.

Hur tycker du att taket i simhallen borde se ut? Beskriv dina takdekorationer så detaljerat som möjligt!

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 8

I Annika Rautomas *En fjäril under nyckelbenet* beskrivs flera saker med hjälp av alliteration, alltså med hjälp av två eller flera ord som börjar med samma ljud:

- vackra och viga
- stark och säker
- grov och grå

Fortsätt diktraderna med två beskrivande ord i alliteration:

Matsalskön är _____

och brickorna _____

Aldrig får vi mat som är _____

utan endast sån som är _____

Hur ska jag kunna bli _____

eller _____ ?

Avslutande ordkonstuppgift

En fjäril under nyckelbenet slutar med att Isa går - men vart? Tror du att Isa går fram till pappan och Jenna, eller tror du att hon går i väg? Skriv en fortsättning på berättelsen!

Annika Rautoma: *En fjäril under nyckelbenet* – Koll på orden

Läspass 1–4

1. Tonlös	a) hår som täcker pannan
2. Lugg	b) skiftningar av en färg
3. Stånkar	c) stönar
4. Nypa	d) förlorade känslan i
5. Nyanser	e) glädjelös (bildligt)
6. Skavde	f) slå upprepade gånger
7. Domnade	g) knipa
8. Banka	h) kändes som att det inte var rätt (bildligt)

Läspass 5–8

1. Inställsam	a) bullret
2. Täcks	b) hest, kråkligt ljud
3. Skvimpa	c) ha mage att (finlandism)
4. Slamret	d) driver framför sig
5. Pöser	e) förolämpande
6. Kränkande	f) skvätta
7. Föser	g) sväller
8. Kraxig	h) insmickrande

Läspass 9–12

1. Bister	a) förstår
2. Snott	b) stulit
3. Stapplar	c) bråkiga
4. Inser	d) sträng
5. Gräliga	e) får små upphöjningar (om huden)
6. Välmående	f) går med osäkra steg
7. Knottrar	g) påhittad orsak, förevändning
8. Svepskäl	h) som fysiskt och psykiskt mår bra

Läskarta Annika Rautoma: *En fjäril under nyckelbenet*

Sidnumren är hämtade ur Schildts & Söderströms upplaga 2025.

Välkommen på bokträff för lärare!

Under träffen presenteras böckerna i årets bokpaket och du får tips på hur du kan använda det pedagogiska materialet i ditt arbete. Det finns också tid under träffen att utbyta tankar och dela erfarenheter med varandra i ett virtuellt lärarrum.

- måndag 29.9.2025 kl. 15:00–16:00
- torsdag 2.10.2025 kl. 15:00–16:00

Välj en av två träffar och anmäl dig till katja.von.wendt@sydkusten.fi senast den 22.9.2025. Meddela vilken dag du vill delta och vilken skola du jobbar i. Du får en länk med inbjudan till distansmötet.

Sugen på mera ordkonst?

Sydkustens ordkonstskola erbjuder grundläggande konstundervisning i ordkonst för unga i åk 7–9 i Helsingfors, Sibbo, Åbo samt på distans. Tipsa gärna läs- och skrivglada unga om möjligheten att ytterligare få utvecklas som skribent samt skapa litterärt tillsammans med andra likasinnade runtom i Svenskfinland!

Ta gärna kontakt så berättar vi mera!

ordkonst@sydkusten.fi

www.ordkonst.fi

SYDKUSTENS

ORDKONSTSKOLA

LWS

Lisi Wahls stiftelse
för studieunderstöd